

Bapak Radén Tanoedatar, een Radén als contractant in Suriname?

Vertrek en aankomst

In 1925 vertrokken er drie schepen uit Oost Indië naar Suriname met in totaal 1714¹ mensen aanboord, waarvan 1713 Javaanse contractanten. Te weten de Blitar, de Samarinda en de Karimoen III. Hiervan waren er in totaal 790 mannen, 926 vrouwen en 187 kinderen. Van de kinderen waren 86 jongens en 101 meisjes van onder de 18 jaar oud. Deze drie schepen vertrokken in verschillende data: De Blitar vertrok uit Oost Indië op 5 mei van dat jaar als eerste met 589 contractanten, gevolgd door de Samarinda op 27 juli met 581 contractanten en ten slotte op 10 september de Karimoen III met 544 aanboord. De schepen meerden in Paramaribo aan respectievelijk op 17 juli, 13 september en 24 oktober 1925. Het echtpaar Radén Tanoedatar waren ingescheept op de Samarinda.

Bapak Radén Tanoedatar kwam samen met zijn vrouw Bok Kromopawiro met de Samarinda op 13 september in Suriname aan. Verder uit de stukken blijkt dat hij 27 jaar oud was. Zijn vrouw was 18 jaar. Uit Oost-Indië kwamen ze ook uit verschillende gewesten vandaan. Bapak Radén Tanoedatar kwam uit het gewest Pekalongan dat ligt in de huidige provincie Jawa Tengah en Bok Kromopawiro uit het gewest Yogyakarta (provincie Yogyakarta). In Suriname werden de echtlieden bij verschillende werkgevers in dienst genomen.

¹ Eén daarvan kwam met de Blitar en de twee andere met andere schepen. Deze drie mensen waren in dienst van de rederij, als stouwer. Eenmaal in Suriname zijn ze er gebleven voor het contract arbeid. In totaal zijn er in dat jaar daarom 1716 contractanten geteld.

Javaanse database

[home](#) [introdunctie](#) [raadplegen database](#) [achtergrondinfo](#) [sitemap](#)

Tanoedatar

[zoeken](#)

[zoekinstructie](#)

[uitleg database-gegevens](#)

[afkortingen](#)

[schepenlijst](#)

vadersnaam Tanoedatar
geboorteland Nederlands Indie
lengte 159
herkenningsteken pigmvl op de linkerwang
geslacht man
leeftijd 27
leeftijd (maanden) onbekend
godsdiens moslim

afreisplaats Tandjong Priok
afreisdatum 27 juli 1925
schip Samarinda
soort schip ss
monsternummer 525
aankomstplaats Paramaribo
aankomstdatum onbekend
in dienst van NV The Nickerie Sugar Estate Co Ltd
voor wie koloniaal gouvernement

contractcode AC1084
begin contract 13 september 1925
einde contract 13 september 1930
datum cvo onbekend
ontvangstdatum premie 12 november 1936
verblijfstatus onbekend
gewest Pekalongan
afdeling Tegal
district Adiwerna
desa/dorp Doekoehoeteri
plantage Waterloo en Hazard
datum overlijden 25 mei 1948
datum terugkeer onbekend
schip terugkeer onbekend

naamsgegevens NV aangevraagd bij brief DC Nickerie 11/1/1940 no 99/I (ag ID 15/1/1940 no 38) Danoedatar koos op 23/3/1940 de voornaam tanoedatar en de geslnm Martodipoetro. Volgens een overgelegde verklaring van de Regent van Kendal, Residentie Semarang, Provincie Midden Java, is Tanoedatar gerechtigd tot het voeren van de titel Raden

familiegegevens voor aankomst man van AC1085

familiegegevens onbekend
hercontracten onbekend
grondsituatie onbekend
opmerkingen Opgenomen in het gesticht Wolffenbuttelt in de maand mei 1948 Premie ontvangen uit het Im fonds bij akte van den DC. Nick dd.12/11/1936 zie GR. dd 26/10/1936 no 3537 Ingeschreven in Nickerie 1935 Overleden te Parbo

[[afdrukbare versie](#)]

(c) 2000-2001 website - Rijksarchiefdienst
 (c) 1998-2000 database en gegevens - drs Sandew Hira (AMRIT consultancy)
 en drs Maurits Hasankhan (IMMO)
 Aan de gegevens uit de Historische Database Suriname kunnen geen rechten worden ontleend.

Gegevens van Bapak Radén Tanoedatar

Bapak Radén Tanoedatar werd te werk gesteld bij de NV The Nickerie Sugar Estate Co Ltd in het gelijknamige district Nickerie. Zijn vrouw Bok Kromopawiro werd in dienst genomen bij Erven R. Kircke. Aangenomen dat dit ook in het district Nickerie was in plaats van Marienburg & Zoelen zoals blijkt aangegeven uit de registratie van de Historische database Suriname (HDS).

Javaanse database

[home](#) [introductie](#) [raadplegen database](#) [achtergrondinfo](#) [sitemap](#)

Bok Kromopawiro

[zoeken](#)

[zoekinstructie](#)

[uitleg database-gegevens](#)

[afkortingen](#)

[schepenlijst](#)

vadersnaam Sani
geboorteland Nederlands Indie
lengte 150
herkenningsteken pigm vlek onder de lip
geslacht vrouw
leeftijd 18
leeftijd (maanden) onbekend
godsdienst moslim

afreisplaats Tandjong Priok
afreisdatum 27 juli 1925
schip Samarinda
soort schip ss
monsternummer 17
aankomstplaats Paramaribo
aankomstdatum onbekend
in dienst van Erven R.Kirke
voor wie koloniaal gouvernement

contractcode AC1085
begin contract 13 september 1925
einde contract 13 september 1930
datum cvo 22 maart 1933
ontvangstdatum premie 2 maart 1933
verblijfstatus onbekend
gewest Djokja
afdeling Bantoel
district Tjepit
desa/dorp Gangdjoeran
plantage Marienburg & Zoelen
datum overlijden onbekend
datum terugkeer onbekend
schip terugkeer onbekend

naamsgegevens Heeft zich op 1-06-1954 gekozen de gesl naam Kromopawiro en de voornaam Satini
familiegegevens voor aankomst onbekend
familiegegevens vrouw van 1084/AC Kinderen: 1) Sadimin ,j, geb 1-10-1927 op Waterloo Nickerie 1951 Nr 1293 Sadimin z/v 1085/AC heeft op 1-06-1954 gekozen de gesl naam Kartodinomo en de voornaam Sadimin 2) Sakin ,j, geb 11-09-1929 op Waterloo Nickerie 1951 Nr 1295 Sakin z/v 1085/AC heeft op 1-06-1954 gekozen de gesl naam Sodinomo en de voornaam Sakin.
hercontracten onbekend
grondsituatie onbekend
opmerkingen CVO Nr 305 Premie ontvangen uit Imfonds bij akte van den DC Nickerie dd 2-03-1933 zie GR dd 23-02-1933 Nr 620 Pr Ifds DC Nickerie 17-01-1933

[[afdrukbare versie](#)]

(c) 2000-2001 website - Rijksarchiefdienst
 (c) 1998-2000 database en gegevens - drs Sandew Hira (SMRIT consultancy)
 en drs Maurits Hasankhan (IMWO)
 Aan de gegevens uit de Historische Database Suriname kunnen geen rechten worden ontleend.

Gegevens van Bok Kromopawiro

Enige tijd geleden bleek dat radén Tanoedatar naast zijn echtgenote ook met een jongere broer Diro de oversteek naar Suriname ondernam. Zijn Jongere broer Diro staat bekend onder contractant nummer AC1103. Bapak Diro is 23 jaar oud als hij samen met zijn vrouw Bok Soeratinah naar Suriname vertrok. Bok Soeratinah was 16 jaar oud.

Javaanse database

[home](#) [introdunctie](#) [raadplegen database](#) [achtergrondinfo](#) [sitemap](#)

Diro

[zoeken](#)

[zoekinstructie](#)

[uitleg database-gegevens](#)

[afkortingen](#)

[schepenlijst](#)

vadersnaam Diro
geboorteland Nederlands Indie
lengte 166
herkenningsteken pigm vlek linkerwang
geslacht man
leeftijd 23
leeftijd (maanden) onbekend
godsdienst moslim

afreisplaats Tandjong Priok
afreisdatum 27 juli 1925
schip Samarinda
soort schip ss
monsternummer 524
aankomstplaats Paramaribo
aankomstdatum onbekend
in dienst van NV The Nickerie Sugar Estate Co Ltd
voor wie koloniaal gouvernement

contractcode AC1103
begin contract 13 september 1925
einde contract 13 september 1930
datum cvo 13 oktober 1934
ontvangstdatum premie 21 mei 1931
verblijfstatus onbekend
gewest Pekalongan
afdeling Tegal
district Adiwerna
desa/dorp Doekoehtoeri
plantage Waterloo en Hazard
datum overlijden onbekend
datum terugkeer onbekend
schip terugkeer onbekend

naamsgegevens NV 2-8-1949 no 462/
 koos op 5-8-1949 de vrn Diro en de
 geslrm Martodipoetro
familiegegevens voor aankomst man
 van MR19[AC1104]
familiegegevens onbekend
hercontracten onbekend
grondsituatie onbekend
opmerkingen Cvo 13-10-1934 no 1344
 Pr ontv uit Imfonds bij akte van
 den DC Nick dd 21-5-1931 zie GR dd
 1-5-1931 no 1388 Sollicitatie naar
 een of andere betrekking
 gedeponeerd in res 694 van 1934/
 29-12-1934

[[afdrukbare versie](#)]

(c) 2000-2001 website - Rijksarchiefdienst
 (c) 1998-2000 database en gegevens - drs Sandew Hira (MERIT consultancy)
 en drs Maurits Hasanckhan (IMWO)

Aan de gegevens uit de Historische Database Suriname kunnen geen rechten worden
 ontleend.

Javaanse database

[home](#) [introductie](#) [raadplegen database](#) [achtergrondinfo](#) [sitemap](#)

Bok Soeratinah

[zoeken](#)

[zoekinstructie](#)

[uitleg database-gegevens](#)

[afkortingen](#)

[schepenlijst](#)

vadersnaam Soeratinah
geboorteland Nederlands Indie
lengte 147
herkenningsteken onbekend
geslacht vrouw
leeftijd 16
leeftijd (maanden) onbekend
godsdienst moslim

afreisplaats Tandjong Priok
afreisdatum 27 juli 1925
schip Samarinda
soort schip ss
monsternummer 19
aankomstplaats Paramaribo
aankomstdatum onbekend
in dienst van NW The Nickerie Sugar Estate Co Ltd
voor wie koloniaal gouvernement

contractcode AC1104
begin contract 13 september 1925
einde contract 13 september 1930
datum cvo 26 januari 1935
ontvangstdatum premie 20 november 1939
verblijfstatus onbekend
gewest Djokja
afdeling Djokja
district Klegoeng
desa/dorp Tempel
plantage Waterloo en Hazard
datum overlijden onbekend
datum terugkeer onbekend
schip terugkeer onbekend

naamsgegevens NV 20-12-1960 no 333
familiegegevens voor aankomst vrouw van MR524[AC1103]
familiegegevens vrouw van AC1475 AC1104 en AC1475 Idras erk op 29-10-1949 distr Sur de kinderen sub 2 en 3: 1. Soeratsih vrl geb 28-2-1928 Waterloo/ Bew afg 8-5-1944/ NV 20-12-1960/ is echte van Karris z/v YY380 is m/v Kastini vrl geb 18.. op Leiding 11a 2. Roewet vrl geb 1-5-1943 Sur 3. Semi vrl geb 9-11-1944 Sur
hercontracten onbekend
grondsituatie onbekend
opmerkingen Als vrije arbeider van pl Waterloo op de pl Ma Retraite tewerkgesteld Cvo 26-1-1935 no 215 Cvo vern 8-5-1944 Pr ontv uit Imfonds bij akte van den DC Sur dd 20-11-1939 zie Gr dd 10-11-1939 no 3654 Pr fonds DC Sur juni 1937 Toegekend bij GR dd 15-6-1937 no 1975 weggelopen Pr ifonds DC Sur 2-11-1939 Dub ingeschr 31-1-1935

[[afdrukbare versie](#)]

(c) 2000-2001 website - Rijksarchiefdienst
 (c) 1998-2000 database en gegevens - drs Sandew Hira (AMRIT consultancy)
 en drs Maurits Hasankhan (IMUO)
 Aan de gegevens uit de Historische Database Suriname kunnen geen rechten worden ontleend.

Gegevens van vrouw van Bapak Diro

Geslacht namen

Bapak RadénTanoedatar koos in 1940 de gelachtnaam Martodipoetro en Tanoedatar als zijn voornaam. Om welke redenen hij zijn naam veranderde is niet bekend. Ook zijn vrouw heeft haar naam veranderd en doorgaat voortaan met het geslacht naam Kromopawiro en de voornaam Satini. Verder blijkt dat dit echtpaar twee zonen heeft, Sadimin en Sakin.

Opvallend is ook dat de twee zonen verschillende geslachten namen kozen in plaats van dat zij de geslachtsnaam Martodipoetro dragen. De vraag die hier opgeldt is, of dit duidt op een algemeen gebruik van mensen die in een adel status zijn verheven om zo die wijze hun geslacht voortzetten? Ook zijn jongere broer Diro koos Martodipoetro als geslachtsnaam.

Een Radén, als contractant naar Suriname, waarom?

Uit de registratie van de HDS blijkt dat Bapak Tanoedatar gerechtigd is de titel van Radén te voeren.”Volgens een overlegde verklaring van de Regent van Kendal, Residentie van Semarang, Provincie Midden Java, is Bapak Radén Tanoedatar gerechtigd tot het voeren van de titel Raden”. Radén is volgens het Javaans Nederlands Woordenboek van Th. Pigeaud uit 1994, de verouderde betiteling van een man of vrouw van middelbare of hoge adel stand. Behalve dat Bapak Radén Tanoedatar persoonlijk zelf heeft opgegeven om als contract arbeider naar Suriname af te reizen, kunnen daarnaast er uiteenlopende motieven hieraan ten grondslag liggen die buiten de persoonlijke sfeer van Bapak Radén Tanoedatar liggen. Bapak Radén Tanoedatar en zijn vrouw hebben wel besloten om in Suriname te vestigen, dit blijkt uit het feit dat zij hun premie hadden geïncasseerd. Het is ook mogelijk dat ze in financiële moeilijkheden verkeerde omdat zijn vrouw de premie ongeveer 3 jaren eerder heeft laten uitkeren of om andere redenen. Als Bapak Radén Tanoedatar ongeveer 50 jaar oud is wordt hij in mei 1948 opgenomen in het gesticht Wolfenbittel², waarna hij in de zelfde maand is overleden. Waarschijnlijk is het gesticht Wolfenbittel een oord voor mensen met psychische klachten.

Speculaties

Er zijn genoeg redenen om te speculeren over de komst van Bapak Radén Tanoedatar als contractanten naar Suriname. Bijvoorbeeld de vraag of hij door de Sultanaat waarin hij verbonden was is gestuurd, met als doel een departement Sultanaat in Suriname op te zetten. Daarnaast is de vraag of Bapak Radén Tanoedatar in het verlengde van de verjavaansing van Suriname die door gouverneur Kielstra is geïntroduceerd vooraf naar Suriname is gestuurd. Hielstar was in die tijd in Oost Indië werkzaam. Al was het zo dat Kielstra pas acht jaren later namelijk in 1933 na de aankomst van Bapak Radén Tanoedatar gouverneur van Suriname was geworden. Kielstra was van 1933 tot 1943 gouverneur van Suriname geweest. Hierbij opvallend is dat Bok Kromopawiro haar contract verlengde en ook haar terugkeer premie inde op het moment dat Kielstra tot gouverneur werd benoemd. Maar het kan ook zo zijn dat Bapak Radén Tanoedatar ook slachtoffer was geweest van ordinaire ronselaars praktijken. Markanter is de vraag of hij misschien het land was ontvlucht door een verboden liefde, want zijn vrouw is namelijk enkele jaren jonger.

Heel interessant is zou zijn de authentieke brief over de verklaring van zijn Radéenschap boven water te krijgen en die te publiceren.

Met dit voorbeeld van Bapak Radén Tanoedatar zou je kunnen vertellen dat het niet alleen het gewone volk gezwicht waren voor waarschijnlijk de mooie verhalen die ronselaars rond bazuinen, maar ook mensen met een redelijke stand.

Auteur:
Paul. Paidjo. Mangoenkarso, Rijswijk, 30 april 2005; Geüpdate maart 2006

² Als auteur ben ik zelf benieuwd naar waar het gesticht Wolfenbittel was gevestigd.